

PATVIRTINTA
Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
direktorius 2024 m. sausio 3 d.
įsakymu Nr. IV-4

**ŠIAULIŲ „SANTAKOS“ UGDYMO CENTRO
SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Socialinės-pilietinės veiklos įgyvendinimo poreikį lemia pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ (toliau – bendrosios programos), įtvirtinančios kompetencijų ugdymą mokantis pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Ugdymas pagal bendrąsias programas turi padėti mokiniams išsiugdyti komunikavimo, kultūrinę, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmeninę, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetencijas. Socialinė-pilietinė veikla taip pat prisideda prie bendrosiose programose numatytų kompetencijų ugdymo ir padeda mokiniams praktiškai taikyti įgytas žinias ir gebėjimus bei demonstruoti vertybines nuostatas ir sudaro galimybes pažvelgti į dalykus iš įvairių perspektyvų, ypač pritaikant, išplečiant ir aktualizuojant įgytas žinias gyvenimiškose situacijose.

**II SKYRIUS
SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

2. Socialinės-pilietinės veiklos tikslas – skatinti mokinius aktyviu dalyvavimu prisidėti sprendžiant aktualias socialines problemas bendruomeniniame ir visuomeniniame gyvenime ir, reflektuojant savo patirtį, ugdytis pilietiškumo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos bei kitas kompetencijas.

3. Socialinės-pilietinės veiklos uždaviniai:

3.1. skatinti mokinių visapusišką asmenybės brandą ir dalyvavimu grįstą mokymąsi;
3.2. padėti įsisąmoninti kiekvieno asmens atsakomybę kuriant savo asmeninę, vietos bendruomenės ir platesnės visuomenės gerovę bei paskatinti mokinius ieškoti pozityvių saviraiškos būdų;

3.3. skatinti mokinius apgalvoti savo patirtis, ugdytis savistabos įgūdžius, gebėjimą kritiškai įsivertinti savo priimtų sprendimų pagrįstumą ir pridėtinę vertę sau patiems ir bendruomenei, kuriai mokiniai priklauso.

**III SKYRIUS
SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS TURINYS**

4. Socialinė-pilietinė veikla yra mokymosi turinio dalis, atliekama laisvu nuo pamokų metu ir pasirenkama vadovaujantis šiais principais:

4.1. prasmingumo. Socialinė-pilietinė veikla prisideda prie mokinio saviraiškos, asmeninių tikslų įgyvendinimo, pasirinktos veiklos, padeda atrasti jam asmeniškai prasmingą veiklą bei skatina jį orientuotis į ne tik į rezultatą, bet ir į patį veiklos procesą, mokytis iš savo klaidų ir pasiekimų bei reflektuoti apie įvairių patirčių naudą. Mokiniai gali įsitraukti į įvairių nevyriausybinų organizacijų veiklą ir prisidėti prie jiems rūpimų problemų sprendimo, pvz., visuomenės sąmoningumo didinimo klimato kaitos klausimais, gyvūnų apsaugos, pažeidžiamų asmenų grupių teisių užtikrinimo klausimais ir pan.;

4.2. asmeninio tobulėjimo. Socialinė-pilietinė veikla pasirenkama atliepiant mokinio interesus ir pomėgius. Socialinė-pilietinė veikla nėra savitikslių, ji turi padėti mokiniams tobulėti, plėsti savo pažinimo ribas, išbandyti save atliekant naujus vaidmenis, patirti naujus kontekstus. Idealu, jei mokiniai savo stiprybes ir talentus gali pritaikyti naujame kontekste, ir tai sudaro sąlygas mokiniams įsivertinti savo stiprybes ir numatyti galimas tolesnio mokymosi trajektorijas. Skatinamas mokinių dalyvavimas ir jų pagalba organizuojant įvairias parodas, koncertus, sporto turnyrus, kitus renginius įvairiose socialinės globos institucijose, ligoninėse, telkiant bendruomenes konkrečiam tikslui siekti arba pagalbos teikimas jaunesnio amžiaus mokiniams mokantis, taip pat neformaliojo vaikų švietimo ir užimtumo veiklų organizavimas dienos centrus lankantiems vaikams, mokymosi sunkumų turintiems vaikams, migrantams, savanorystė ikimokyklinio ugdymo įstaigose, mokymas, konsultavimas, paskaitos vedimas, pranešimų skaitymas arba kitos panašios veiklos;

4.3. socialinio teisingumo. Mokinys turi suvokti, kad jis yra didesnės bendruomenės ir visuomenės narys ir kad nuo kiekvieno asmeninio indėlio priklauso visuomenės gerovė. Visuomenės gerovė užtikrinama, kai visoms asmenų grupėms sudaroma galimybė lygiavertiškai dalyvauti socialiniame gyvenime. Mokinių indėlis, net ir pats mažiausias, užtikrinant šias galimybes yra neįkainojama pagalba valstybei ir visiems žmonėms. Todėl mokiniai galėtų būti skatinami savanoriauti teikiant pagalbą savarankiškai arba per įvairias nevyriausybinės organizacijas, teikiančias pagalbą stokojantiems, neįgaliems, vienišiams ir pagyvenusiems asmenims, migrantams ir kitiems mokinių artimoje aplinkoje gyvenantiems ir sunkumų patiriantiems žmonėms ir kt.;

4.4. dalyvavimo. Socialinė-pilietinė veikla turi padėti mokiniui suprasti, kad demokratinės visuomenės grįstos jų piliečių įsitraukimu ir dalyvavimu sprendžiant visuomenei aktualius klausimus ir kad kolektyvinėmis pastangomis galima pasiekti daugiau, nei veikiant individualiai. Todėl mokiniai turi būti skatinami atlikti veiklas ne tik individualiai, bet ir dalyvaujant bendrose veiklose, kurių metu jie mokytojai pažinti vieni kitus, išklausti skirtingas nuomones, ieškoti sutarimo, argumentuoti nuomones, atlikti įvairius socialinius vaidmenis, dalintis, bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems. Galimos įvairios mokinių grupių arba klasių iniciatyvos, siekiant spręsti vietos bendruomenei aktualius klausimus, pvz., organizuoti pilietines iniciatyvas ir / ar jose dalyvauti, taip pat dalyvauti kraštotyrinėje, ekologinėje veikloje, domėtis aplinkosaugine veikla, dalyvauti ekspedicijoje, žygyje, nagrinėti istorinius šaltinius ir kt.

IV SKYRIUS SIŪLOMOS SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS KRYPTYS

5. **Pilietinė veikla** (pilietinių iniciatyvų organizavimas, dalyvavimas pilietinėse akcijose, veikla mokinių savivaldoje, veikla miesto jaunimo organizacijose, „Santakos“ ugdymo centro atstovavimas visuomeninėje veikloje);

6. **Socialinė veikla** (labdaros akcijų inicijavimas ir dalyvavimas jose, savanoriškas darbas nevyriausybinėse organizacijose, kitose įstaigose, pagalba mokymosi sunkumų turintiems mokiniams);

7. **Kultūrinė, sportinė veikla** (kūrybinė veikla spaudoje, elektroninėje erdvėje ir pan., kultūrinių ir sportinių renginių organizavimas ir (ar) savanoriavimas juose, parodų rengimas);

8. **Darbinė veikla** (miesto ir „Santakos“ ugdymo centro teritorijos tvarkymas, kabinetų ir kitų patalpų tvarkymas, darbas bibliotekoje, inventoriaus smulkus remontas, įvairūs maketavimo darbai, pagalba mokytojams, klasės vadovui ir kitiems darbuotojams).

V SKYRIUS SOCIALINĖS-PILIE TINĖS VEIKLOS ĮGYVENDINIMAS

9. Socialinei-pilietinei veiklai skiriamos 1-2 klasės – 2 valandos, 3-4 klasės – 5 valandos, 6, 8, 10 klasėse – 10 valandų, 5, 7, 9 klasėse skiriama 20 valandų per mokslo metus. Mokiniai, dėl sutrikimų negalintys dalyvauti socialinėje – pilietinėje veikloje nuo jos atleidžiami, arba mažinamas

šiai veiklai skirtų valandų skaičius. Šis laikas nėra įskaičiuojamas į mokinio mokymosi krūvį, tai laisvu nuo pamokų metu vykdoma veikla. Už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą atsakingas centro direktoriaus pavaduotojas.

10. Socialinė-pilietinė veikla vykdoma cikliška: mokinys apmąsto savo mokymosi patirtį ir priima sprendimą, į kokias socialines-pilietines veiklas norėtų įsitraukti, kaip dalyvavimas šiose veiklose padėtų jam augti ir tobulėti. Mokinys planuoja savo veiklas padedamas klasės vadovo. Mokinys socialinės-pilietinės veiklos užduotis įsivertina ir reflektuoja klasės valandėlių metu.

11. Pirmos klasės valandėlės metu mokiniai supažindinami su reikalavimais atliekant socialinę-pilietinę veiklą, atsiskaitymo tvarka.

12. Klasės vadovas individualiai ar grupėje konsultuoja mokinius dėl socialinės-pilietinės veiklos vykdymo, nuolat domisi, kaip sekasi mokiniams, o prireikus siūlo pagalbą. Direktoriaus pavaduotojas 2 kartus per mokslo metus analizuoja socialinės – pilietinės veiklos įgyvendinimą, pagal poreikį organizuoja individualius ugdomojus pokalbius apie mokinio patirtis atliekant socialines-pilietines veiklas.

13. Mokinių pareigos atliekant socialinę-pilietinę veiklą:

13.1. pateikti siūlymus dėl galimos socialinės-pilietinės veiklos pobūdžio ir turinio;

13.2. aptarti savo pasiūlytas veiklas ir užduotis su klasės vadovu, atsižvelgti į jo teikiamus siūlymus;

13.3. atsakingai vykdyti socialinės – pilietinės veiklos užduotis;

13.4. apmąstyti savo patirtį ir prireikus koreguoti socialinės-pilietinės veiklos pobūdį, užduotis ir kt.;

13.5. atliktas socialines-pilietines veiklas įsivertinti.

14. „Santakos“ ugdymo centro vadovas:

14.1. skiria už socialinės-pilietinės veiklos organizavimą atsakingą kuruojantį asmenį;

14.2. sudaro sąlygas klasės vadovams ir kuruojančiam asmeniui organizuoti konsultacijas ir individualius ugdomojus pokalbius; prireikus sudaro sąlygas mokiniams naudotis centro infrastruktūra atliekant socialines-pilietines veiklas.

15. Centre paskirto asmens, atsakingo už socialinės-pilietinės veiklos koordinavimą, pareigos:

15.1. paaiškinti socialinės-pilietinės veiklos prasmę, reikalavimus, centro prioritetus ir pateikti gerųjų socialinės-pilietinės veiklos atlikimo pavyzdžių;

15.2. organizuoti konsultacijas, pagal galimybes stebėti, kaip mokiniams sekasi atlikti nusimatytas užduotis; pastebėjus, kad mokiniams kyla sunkumų, kviesti mokinius pokalbiui ir teikti reikiamą pagalbą, atsižvelgiant į mokinių amžių ir kontekstą; jei socialinė-pilietinė veikla atliekama už mokyklos ribų, palaikyti ryšį su organizacijų atstovais, domėtis, kaip sekasi mokiniams;

16. Klasės vadovų pareigos:

16.1. padėti mokiniams pasirinkti socialines-pilietines veiklas ir suprasti, kaip jų patirtis jas atliekant prisidės prie mokinių asmeninio augimo; pateikti rekomendacinio pobūdžio socialinių-pilietinių veiklų sąrašą; padėti mokiniams pasirengti savo socialinės-pilietinės veiklos planus;

16.3. teikti grįžtamąjį ryšį mokiniui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams) apie socialinės-pilietinės veiklos rezultatus;

16.4. ugdymo laikotarpio pabaigoje socialinės-pilietinės veiklos vertinimo rezultatas reflektuojamas, fiksuojamas, vertinamas knygelėje „Laimingo gyvenimo dėlionė“, skirtoje mokinių pasiekimams ir individualiai pažangai įsivertinti, vertinti, ir stebėti.